

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „КВАЛИФИКАЦИЯ“

I. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Национална програма „Квалификация“ е един от акцентите на националната политика за подобряване на качеството и на ефективността на образованието и обучението чрез мотивация и продължаваща квалификация на педагогическите специалисти.

Динамичните промени в обществената среда налагат промяна на ролята и компетентностите на педагогическите специалисти чрез непрекъснато повишаване на квалификацията в педагогическата и конкретната предметна област.

Определените в национална програма „Квалификация“ 2021 година тематични направления, мерки и дейности целят да подпомогнат постигането на професионална стабилност на педагогическите специалисти за утвърждаване ролята им на значим фактор в обществото.

Програмата е фокусирана към инвестиции в развитие и квалификация на педагогическите специалисти на база идентифицирани потребности от обучение и предоставя възможност на учители, директори и други педагогически специалисти да повишат своите компетентности, съобразно професионалния си профил, личния си избор и стратегията за развитие на образователната институция. Дейностите са съобразени с анализирани потребности от обучения, свързани с преподаването на ново учебно съдържание, по профилиращи предмети и др. Отделено е специално място на лидерството в образованието, на повишаването на квалификацията на учителите за извънкласни дейности, на продължаващата квалификация на психолози, педагогически съветници и други педагогически специалисти. Програмата предвижда и обучения на педагогически специалисти по международни споразумения, страна по които е Министерството на образованието и науката.

Предвиденото извършване на изследване е с цел подпомагане на формирането на политики за учители.

Програмата съответства на стратегическите цели на Министерството на образованието и науката за превръщане на ученето през целия живот в реалност, за подобряване на качеството и на ефективността на образованието и обучението, както и за разгръщане на творчеството и иновациите и обхваща дейности, които са продължение на успешно реализирани мерки по националните програми до 2020 година. Реализирането на основните приоритети в националната политика по отношение квалификацията на учителите, заедно с другите политики на МОН ще допринесат за повишаване на авторитета и социалния статус на педагогическите специалисти.

Срок на програмата – 2021 година

Общ бюджет на програмата – 1 100 000 лв.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел

Повишаване качеството и ефективността на обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците в образователните институции чрез усъвършенстване и обогатяване на ключовите компетентности на педагогическите специалисти.

Конкретни (специфични) цели

1. Професионално развитие на педагогическите специалисти чрез осигуряване на обучения в съответствие с потребностите.
2. Осигуряване на равни възможности за професионално развитие на педагогическите специалисти чрез включването им във форми на продължаваща квалификация.
3. Развиване и усъвършенстване на ключови професионални компетентности на педагогически специалисти, вкл. за преподаване в дигитална среда.
4. Укрепване на възможностите на международното сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти.
5. Подобряване на обезпечеността на училищата с учители с допълнителна професионална квалификация „учител по религия“.
6. Формиране на нови политики за учители.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Мотивиране, насърчаване и подкрепа на професионалното усъвършенстване на педагогическите специалисти;
2. Подобряване на придобити умения за прилагане на нови учебни програми;
3. Актуализиране на знания, умения и професионални компетентности;
4. Прилагане в практиката на усвоените знания и умения в процеса на обучението;
5. Надграждане на управленски компетентности;
6. Повишаване качеството на обучението по религия;
7. Проучване на педагогически въпроси с фокус върху възможности за формиране на нови политики за учители.

IV. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Тематични направления

1. Компетентностен подход и образователни резултати

Мярка I. Усъвършенстване на подготовката на учители за формиране на ключови компетентности чрез организация и управление на образователния процес с фокус върху прилагане на нови учебни програми, по нови учебни предмети и др.

Мярка II. Подкрепа за учители по учебни предмети от профилираната подготовка.

Мярка III. Подкрепа за учители във връзка с международно изследване PISA.

Мярка IV. Повишаване на методическия капацитет на учителите за работа в дигитална среда.

2. Лидерство в образованието

Мярка I. Повишаване квалификацията на педагогически специалисти с ръководни функции.

3. Възпитание и ценности

Мярка I. Подобряване на кадровото обезпечаване на системата на училищното образование за реализиране на ценностно-ориентирано образование.

Мярка II. Повишаване капацитета на педагогически специалисти по превенция и интервенция на агресията и насилието в училище.

Мярка III. Подобряване на методическата подготовка на учителите за работа в извънкласни дейности.

4. Образователни изследвания и форуми

Мярка I. Подпомагане разработването и прилагането на нови образователни политики за учители чрез научно изследване и професионален форум за обсъждане.

Мярка II. Подкрепа за млади учители.

Мярка III. Подкрепа за учители в предучилищното образование.

Мярка IV. Подкрепа за учители по френски език

5. Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти.

Мярка I. Осъществяване на сътрудничество в изпълнение на Меморандум за разбирателство между Министерство на образованието и науката на Република България и “Яд Вашем“, Мемориален център за жертвите и героите на Холокоста на Държавата Израел.

Мярка II. Разширяване на дейностите за сътрудничество с Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика (ИЯИЯЕ) и Института по системно инженерство и роботика (ИСИР) „Свети Апостол и Евангелист Матей“ към Българската академия на науките (БАН), представители на образователния офис на ЦЕРН и на български висши училища.

V. БЕНЕФИЦИЕНТИ

1. Министерство на образованието и науката (МОН);
2. Национален център за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти (НЦПКПС);
3. Регионални управления на образованието (РУО);
4. Център за оценяване в предучилищното и училищното образование (ЦОПУО);
5. Национална астрономическа обсерватория с планетариум „Николай Коперник“ – Варна;

6. Висши училища.

VI. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

1. Описание на дейностите

По тематично направление „Компетентностен подход и образователни резултати“

Обучения на учители за осмисляне и прилагане на компетентностния подход в образованието, по нови учебни програми, по учебни предмети, по новите учебни програми за профилирана подготовка, и др.

Обучения на учители за оценяване на математическа/природонаучна/четивна грамотност в международното изследване PISA 2022 година.

Обучения на учители за методическите аспекти на преподаването в дигитална среда. Обучения за педагогически специалисти по други актуални теми.

По тематично направление „Лидерство в образованието“

Обучения за директори и заместник-директори на образователни институции по актуални теми на управлението на предучилищното и училищното образование.

По тематично направление „Възпитание и ценности“

Обучения за учители (начални учители, учители с придобита професионална квалификация „учител по история“, „учител по философия“ и назначени на трудов договор в училище) за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“.

Обучения на педагогически специалисти по програма за превенция и интервенция на агресията и насилието в училище.

Обучения на педагогически специалисти за работа в извънкласни дейности.

По тематично направление „Образователни изследвания и форуми“

Изследване на международен опит в областта на обучението на ученици в електронна среда. Представяне на доклад. Конференция за педагогическите предизвикателства в дигитална среда.

Национална конференция на младите учители.

Национална конференция на преподавателите по и на френски език.

XIII Научнопрактическа конференция „Водим бъдещето за ръка“.

По тематично направление „Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти“

Обучение в ЦЕРН за учители по природни науки.

Обучение в ЦЕРН на учители по професионална подготовка в област на Образование „Техника“ и „Информатика“ от Списъка на професиите на професионално образование и обучение и на учители по учебните предмети информатика и информационни технологии от общообразователната подготовка или в занимания по интереси в ЦПЛР по направление „Техника“ и „Информатика“.

Обучения на педагогически специалисти в „Яд Вашем“.

Последващ семинар в България за учители с участието на експерт от „Яд Вашем“.

Принципи на финансиране

1. Министърът на образованието и науката утвърждава план-сметка на програмата с посочени бенефициенти.
2. В рамките на план-сметката по националната програма се предвиждат средства за комуникационна кампания чрез комуникационните канали на социалните партньори.
3. Средствата се предоставят за календарната 2021 година и се разходват в рамките на същата календарна година.
4. Прилага се принципът на споделеното финансиране чрез осигуряване на средства за педагогическите специалисти от образователните институции за пътни разходи за участниците, когато квалификационните дейности се провеждат извън населеното място, в което живеят участниците.
5. За обучението на учители във висшите училища (ВУ) за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“ се финансират по 1000 лв. за едногодишно обучение, транспортни разходи до 200 лв. за целия период на обучение и нощувки до 800 лв. за целия период на обучение. Средствата се възстановяват от ВУ на обучаемите срещу представени разходооправдателни документи (билети и фактури за

нощувки) и документи за присъствие на занятията в съответния университет или присъствени списъци.

Други специфики:

1. Дейностите се изпълняват от Министерството на образованието и науката, Националния център за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти (НЦПКПС), Центъра за оценяване в предучилищното и училищното образование (ЦОПУО), регионални управления на образованието (РУО), Националната астрономическа обсерватория с планетариум “Николай Коперник“- Варна, висши училища и др.

2. Обучения и дейности, организирани от МОН, се възлагат след решение на екипа за управление на националната програма, определен със заповед на министъра на образованието и науката.

3. Обучения, организирани от НЦПКПС, се възлагат съгласно Правилника за устройството и дейността на центъра. Финансовото отчитане на дейностите по националната програма от центъра се извършва пред дирекция „Финанси“.

4. Обучения, организирани от ЦОПУО, се възлагат съгласно Правилника за устройството и дейността на Центъра за оценяване в предучилищното и училищното образование. Финансовото отчитане на дейностите по националната програма от центъра се извършва пред дирекция „Финанси“.

5. Изисквания за избор на обучаваща институция/организация по дейностите, свързани с провеждане на обучения на педагогически специалисти в страната:

5.1. Доказана компетентност в областта на съответното тематичното направление.

5.2. Доказан опит в провеждането на квалификационни обучения за педагогически специалисти чрез референции от институции, които провеждат квалификационна дейност за педагогически специалисти, или обратна връзка във връзка с проведени обучения.

5.3. Доказана методическа компетентност чрез публикации, свързани с квалификацията на педагогически специалисти в специализирани издания.

6. Изисквания към участниците в обучения:

6.1. Да притежават образователно-квалификационна степен на висше образование „бакалавър“ или „магистър“ по специалност от професионално направление,

съответстващо на посочените от Приложение № 1 към чл. 10 от Наредба № 15/22.07.2019 година за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, издадена от министъра на образованието и науката.

6.2. Да заемат длъжност на педагогически специалист.

6.3. Обучението да съответства на професионалния профил на длъжността съгласно чл. 42 от Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, издадена от министъра на образованието и науката.

6.4. Подборът на участниците в обученията се извършва от съответното РУО, с изключение на тези по тематично направление 5 “Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти“.

7. За дейностите от тематично направление 5 „Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти“ комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, разработва критерии, минимални изисквания, образци на документи за кандидатстване, извършва допускане и класиране на кандидатите и подготвя за публикуване информация за официалната страница на МОН.

8. Максималният брой на обучаемите в група е до 30 души, съобразен с методиката за провеждане на квалификационни дейности и с планирано от учителя разделяне по групи за практическа работа по казуси от тематиката на обучението. Обученията на педагогическите специалисти са в присъствена или частично присъствена форма.

9. Подборът на учители за включване в обучение по тематично направление 3 „Възпитание и ценности“ се извършва от съответното РУО по квоти и критерии, определени от МОН въз основа на предварително проучване и съгласувани със съответното РУО и висшето училище, което ще извършва обучението.

10. Допустима дейност по националната програма е провеждането на комуникационна кампания.

VII. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

Показатели за изпълнение на програмата

Брой участници в обученията;

Брой участници в едногодишни обучения за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“;

Брой присъдени квалификационни кредити;

Брой участници в конференции и форуми;

Брой проведени изследвания.

Индикатори за изпълнение

Брой педагогически специалисти, повишили квалификацията си, и участници във форуми – до 4000, в т. ч. до 80 участници в едногодишни обучения за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“;

Брой проведени конференции – 4;

Брой изготвени отчетни документи – 2;

Брой издадени удостоверения за присъдени квалификационни кредити – до 3000;

Брой проведени изследвания – 1.

VIII. МОНИТОРИНГ

Вътрешен: извършва се от обучаващата институция. Отчита се с окончателен доклад до МОН с приложени документи за отчитане.

Външен: извършва се от МОН. Включва проверки на място, анализи на анкетни карти, изготвяне на отчетни документи и доклади до министъра на образованието и науката.

IX. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и други донорски програми. Участниците в обученията по националната програма декларират писмено, че не са участвали в идентични обучения, финансирани от фондовете на Европейския съюз, от друго национално финансиране, както и от други донорски програми.